

Jegyzetek

A könyvben előforduló rövidítések

- AVNOJ — Jugoszláv Népfelszabadító Antifasiszta Tanács (Antifašističko veće narodnog oslobodjenja Jugoslavije)
- DMK SZ — Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség; az 1940. november 24-én alakult Jugoszláviai Magyar Közművelődési Szövetség utódja
- JKP — Jugoszláv Kommunista Párt
- NOB — Népfelszabadító háború (Narodnooslobodilačka borba)
- OZNA — Népvédelmi Osztály (Odeljenje za zaštitu naroda); az UDBA megalakulásáig ez volt a jugoszláv ÁVO
- UDBA — Állambiztonsági Igazgatóság (Uprava državne bezbednosti)

1. A Nép, 1941. IV. 5. 1.; Reggeli Újság, 1941. III. 28. 1.
2. Napló, 1941. IV. 5. 1-2.
3. Napló, 1941. IV. 6. 1.
4. Reggeli Újság, 1941. IV. 5. 3.
5. Napló, 1941. IV. 10. 1.
6. Popov Čedomir akadémikus „Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i socialističkoj revoluciji, 1941-1945” (Vajdaság a népfelszabadító háborúban és a szocialista forradalomban 1941-1945) Újvidék, 1984. 44-45.
7. Érdekes, hogy tudomásunk szerint ezeket az adatokat a magyar történetírás nem említi. E sorok írója is látta azonban azokat a fényképeket, amelyeken a megsemmisített magyar páncélosok voltak láthatók.
8. Ezt a létszámot azután az egypártrendszer történelemírása rendszeresen megemlíttette.
9. A háborús bűnököt kivizsgáló vajdasági bizottság külön elaborátumot készített a magyar bevonulásról. 1945 novemberében fejezte be munkáját. Adatait a történészek rendszeresen átvették. Az elaborátumban pl. azt állították, hogy Újvidéken a bevonulás alkalmával 500 embert öltek meg, Szőregen 300-at, Szenttamáson 177-et, Kulán 68, Zentán 480-at, Kanizsán 111-et. A későbbi publikációkban azonban már jóval kevesebb áldozatról beszélnek. Így pl. Zentára vonatkozólag 53 áldozatot említenek, Szőregre 111-et. Egyes visszaemlékezők a kanizsai áldozatok számát négyre becsülték stb.
10. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i socialističkoj revoluciji ... 47 oldal.
11. Ugyanez a munka 46-47. oldal.
12. Az összetűzésről az említett elaborátumban egészen másképpen írtak, de az általunk ismertetett eseményeket a teljesen szavahihető tanúk nyilatkozatai alapján állítottuk össze.
13. Fehér Mihály temerini ügyvéd már a háború előtt is a község igen tekintélyes és köztiszteletnek örvendő polgára volt.
14. A Bácskában akkoriban megjelenő napilapok, de elsősorban az újvidéki Reggeli Újság, többször közöltek ilyen híreket a bácskai szegénység földosztást váró tömegeinek a megnyugtatóására.
15. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji... 136. oldal.

16. Kurcinák Illés temerini polgárt már a tömeges vérengzések után ítélete el a katonai bíróság 1944 decemberében, egy feljelentés alapján, de a peranyagot sajnos nem találtuk meg.
17. Šandor Mesaroš, *Odjek racije 1942 godine u madjarskom javnom životu za vreme rata* (Mészáros Sándor: Az 1942. évi razzia visszhangja a magyar közéletben a háború alatt) Matica srpska 1965. 42. füzet, 76-93. oldal. Fernbach Péter a vizsgálati fogságban öngyilkosságot követett el.
18. Az említett munka 76-77. oldalán.
19. Polgár Erzsébet, újvidéki nyugdíjas visszaemlékezése nyomán.
20. Maček Josip művészettörténész, újvidéki lakos nyilatkozata alapján, a beszélgetést egy alkalommal kötetlen formában folytattuk le.
21. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji... 169-171. oldal
22. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji... 178-179. oldal
23. Toza Marković a Vajdasági Tartományi Bizottság politikai titkárának jelentése a JKP központi bizottságának (Socialistička misao u Vojvodini, Svetozar Marković-Toza: Izabrani spisi, Újvidék 1974. 371-386. oldalig.
24. Vajdasági Történelmi Múzeum (VTM) Levéltári osztály 884. szám.
25. Radivoj Stakić, Bečeju ratu i revoluciji 1941-1945 (Becse a háborúban és a forradalomban) Becse, 1986. 524-525. oldal.
26. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji... 329. oldal
27. VTM Levéltári szám 885.
28. Vladimir Dedijer, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita* (Adalékok Joszip Broz Tito életrajzához), harmadik kötet, 146. oldal.
29. VTM Levéltári osztály 2447. szám
30. VTM Levéltári osztály 17. szám
31. Ljubomir Tabački, *Kikinda u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji* (Kikinda a népfelzabadtó háborúban és a szocialista forradalomban) Újvidék, 1982. 468. oldal.
32. Olajos Mihály, aki a háború után különböző társadalmi tisztségeket töltött be, Újvidéken élt, mint nyugdíjas (1993-ban elhunyt). Visszaemlékezéseit a VMDK újvidéki helyi szervezetének ülésén mondta el, azok egy részéről hang- és videofelvétel készült.
Stevan Doronjski kétségtelenül nem tehetett volna ilyen kijelentéseket, ha a felső katonai és politikai vezetésben nem értesült volna erről az álláspontokról. Itt is Joszip Broz felelősségét kell kihangsúlyoznunk.
33. Zentai Történelmi Levéltár (ZTL) A kanizsai népfelzabadtó bizottság jegyzőkönyve az 1944-1945-ös évre. Levéltári szám 115-1.
34. Szabadkai Történelmi Levéltár (SZTL) A népfelzabadtó bizottság jegyzőkönyvei az 1944. évre. Levéltári szám nélkül.
35. ZTL a zentai járásbíróság fondja VP 2397-46, VP 2398-1946, R-152; R-431-1948.
36. Jovan Veselinov Žarko, *Az Autonóm Vajdaság Születése*. Újvidék 1975. 172-174. oldal.
37. Isa Jovanović, *U službi revolucije* (A forradalom szolgálatában) Újvidék, 1987. 197-199. oldal.
38. Branko Petranović, *Istorija Jugoslavije 1918-1988*. 3. könyv, Beograd 1988, 420-

421. oldal, Petar Kačavenda, Tito u Vršcu 16-25 11944 (Tito Versecen 1944. október 16. és 25. között) 1981. 121. számú okmány 114-115. oldal. Josip Broz Tito, Sabrana dela (Összegyűjtött munkái) 24. kötet, Beograd 1982, 267-269. oldal; Isa Jovanović, említett munka, 197-99. oldal.
39. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji... 407-408. oldal.
40. Lala Beljanski-Sećanja (Visszaemlékezések) Újvidék, 1982. 339. oldal.
41. Josip Broz válogatott művei. 24. kötet. 266-267. oldal.
42. Az említett mű 88. oldal.
43. A Magyar Szó Juhász Géza újvidéki főiskolai tanár feltüntetett cikke alapján.
44. Bor. M. Karapadžić. Jugoslovensko krvavo proleće 1945 (Jugoszláv véres tavasz) 1945. Beograd, 1990.
45. VTM Levéltári Osztály, levéltári szám. 5663.
46. VTM Levéltári szám 890, 3012 és 10286.
47. VTM Levéltári Osztály, levéltári szám 23.390.
48. Gradja za istoriju Vojvodine. Pokrajinski komitet KPJ za Vojvodinu 1941-1945. Újvidék-Sremski Karlovci 414-415. oldal.
49. Zvonimir Golubović, Zivan Kumanov, Novi Sad u ratu i revoluciji II (Újvidék a háborúban és a forradalomban II.) Újvidék 1981. 519. oldal
50. Slobodna Vojvodina 1944. X. 12. 1-2. oldal
51. Sajti Enikő: Délvidék 1941-1944 Kossuth könyvkiadó, Budapest 1987. 246-246. oldal; Nikola Petrović Istorijiska odluka (Történelmi határozat)
52. Josip Broz Tito válogatott művei. Slobodna Vojvodina 1944. október 28. 24 kötet 267. oldal 166. lábjegyzet.
53. Jelena Popov, Gradja za istoriju Vojvodine; Glavni Narodni Oslobodilacki Odbor Vojvodine, 1943-1945. XII. ton. (Dokumentumok Vajdaság történetéből; Vajdaság Népfelzabadtító Főbizottsága 1943-1945. XII. kötet, Újvidék Sremski Karlovci, 1977. 132. oldal.
54. VTM Elaborátum, levéltári szám 25867
55. APV Hivatalos lapja 1946. évi 46. szám, 22 oldal; APV Hivatalos Lapja 1946 év 43 szám, 9. oldal; APV Hivatalos Lapja, 1946. október 8. VP 2340-46
56. Matuska Márton, A megtorlás napjai, Fórum, 1991. 89-97. oldal.
57. Cseres Tibor: Vérbosszú Bácskában, Budapest, 1991. 224-230. oldal
58. Cseres Tibor, említett mű, 228-229. oldal.
59. Cseres Tibor, említett mű, 96. oldal.
60. Matuska Márton, említett mű, 92. oldal.
61. Zvonimir Golubović -Zivan Kumanov, említett mű, 456-459. oldal.
62. Dr. Uzon Miklós, nyugalmazott szabadkai ügyvéd értékelése.
63. Napló, Dr. Uzon Miklós, *Egy ember, aki nem fért fel a halálautóra*. 40. szám 1991. február 5. 4. oldal.
64. Matuska Márton, említett mű, 89-104. oldal.
65. VTL, az átnézett anyagban találtunk egy szám nélküli kimutatást, amelyekből ezeket az adatokat merítettük.
66. A VMDK történelmi bizottságában a már említetteken kívül, minden tag lelkiismeretesen végezte a munkáját.
67. Az említett szabadkai történelmi bizottság adatai.

68. Az adatokat Mojzes Antal ismertetett munkájából vettük át. Külön köszönetet mondunk, hogy kéziratát a rendelkezésünkre bocsátotta. Mojzes kézírata Halottak napja Bajmokban címmel időközben megjelent (1994)
69. A szabadkai (rendezetlen) és a Topolyán levő anyagból vettük át az említett adatokat.
70. VTM Anketna Komisija „Ulazak Backa i Banat III.” levéltári szám 25867 (Ankétbizottság) „Bevonulás, Bácska és Bánát III.” 44-45. oldal.
71. VTM, levéltári osztály, levéltári szám 25867.
72. Matuska Márton, említett mű, 83-84. oldal
73. VTL, A katonai közigazgatás kimutatásának adatai.
74. A VMDK szabadkai történelmi bizottságának adatai.
75. Matuska Márton említett mű, 84-86. oldal
76. Matuska Márton, említett mű, 87. oldal
77. A VMDK szabadkai történelmi bizottságának adatai.
78. Matuska Márton, említett mű, 108-113. oldal
79. Cseres Tibor, idézett mű.
80. VTM Levéltári Osztály, levéltári szám M 28-199.
81. Cseres Tibor, említett mű, 185-188. oldal.
82. ZTL A Zentai Járásbíróság Fondja, VP 2936-46; R 26-1950; R 26251; A JSzNK Hivatalos Lapjai, 1952. október 22-én 52. szám, VIII. oldal.
83. VTM Levéltári Osztály, levéltári szám M 28-119.
84. Matuska Márton, említett mű 117-123. oldal
85. ZTL a zentai Járásbíróság Fondja VP 1286-1946; VP 112-194 VP 109-1947, R 1765-1947, 109-1947. R 333-48; 243-1947, 1460-1947 APV Hivatalos Lapja 1951. március 10. 3. oldal.
86. ZTL A zentai járásbíróság Fondja; VP 1285-1946, VP 657-1947, VP 1662-47; R 1766-1947, 1765-47; VP 2543-47; R 333-48; R 132-48; R 450-48
87. ZTL, a Zentai Járásbíróság Fondja, R 271-50, a JSzNK Hivatalos lapja, 1954. nov. 3. 46. szám. IV. oldal.
88. VTM, a háborús bűnöket vizsgáló vajdasági bizottság fondja, levéltári számok 627-629-635. Egy háború utáni, a város antifasiszta áldozatairól megjelent publikációban, az 1941. évi áprilisi magyar bevonulás áldozatainak számát 53-ban tüntették fel.
89. VTM, Levéltári Osztály, levéltári szám 25867.
90. ZTL, a Zentai Városi Katonai Parancsnokság iratai között.
91. Olajos Mihály, aki azóta már elhunyt, ezeket az eseményeket is az újvidéki VMDK helyi szervezetének egyik ülésén mondta el.
92. Az említett levél a szerző tulajdonában van.
93. ZTL, a Zentai Járásbíróság anyaga, VP 156-48.
94. ZTL, a Zentai Járásbíróság Fondja, R 316-1950.
95. ZTL, a Zentai Járásbíróság anyaga R-162-51; VP 119-47
96. ZTL, a Zentai Városi Katonai Parancsnokság iratai
97. ZTL, a Zentai Városi Katonai Parancsnokság iratai
98. ZTL, a Zentai Városi Katonai Parancsnokság iratai
99. VTM, Levéltári Osztály, levéltári szám 25867.

100. VTM, Levéltári Osztály, levéltári szám M 28-199
101. ZTL, a Moholi Népfelszabadító Bizottság jegyzőkönyvei az 1944-1945. év.
102. ZTL, a Zentai Járásbíróság Fondja VP 2397-1946; VP 2398-1946; R 151-48; 152-1948; R 431-1948.
103. ZTL, a Zenta Városi Katonai Parancsnokság fondjának iratai; a moholi népfelszabadító bizottság első szám alatti jelentése 1944. nov. 16-án.
104. ZTL, a Zentai Járásbíróság Fondjának iratai; VP 2398-1946; VP 2397-1946; R 183-1947; R 1752-1947; R 127-1950; R 233-1950; R 234-1950; R 239-1950; R 1382-1947; R 151-1948; R 386-1948; R 152-1948; R 431-1948; R 326-1948; R 441-1948; R 386-1948; R 108-1949; R 33-1950; R 229-1950; R 228-1951; R 234-1951; R 299-1950; R 233-1950; R 200-1951; R 260-1951; R 210-1952; R 472-1952; R 426-1952; R 576-1952; R 577-1952; R 217-1953; R 556-1972; R 108-1972.
105. ZTL a Zentai Városi Katonai Parancsnokságnak küldött jelentést. A jelentést a martonosi népőrség küldte el 1944. november 22-én. Száma: 111.
106. Cseres Tibor, említett mű, 187-190.
107. ÁPV Hivatalos Lapja, 1951. febr. 8. III-3-1. 8. oldal; a zentai járásbíróság anyaga R-9-51
108. A Magyar Belügyminisztérium adatai, amelyet 1942 tavaszán állítottak össze. A helyi csendőrállomásnak a szegedi 5. csendőrkerülethez küldött 1942. március 27-i jelentésében 160 eltűnt személyt tüntettek fel.
109. Golubovič Zvonimir, Racija u Juznoj Backoj, 235-236. oldal
110. Radivoj Stakić, Becej u revoluciji i u ratu 1941-1945 (Becse a forradalomban és a háborúban, 1941-1945) 347. oldal.
111. Radivoj Stakić, említett mű, 346. oldal
112. Matuska Márton, említett mű, 183-195. oldal
113. Matuska Márton, említett mű, 195. oldal.
114. Radivoj Stakić, említett mű, 559-619. oldal.
115. Matuska Márton, említett mű, 183. oldal.
116. Matuska Márton, említett mű, 195. oldal.
117. ZTL becsei kirendeltsége. A becsei járásbíróság VP jelzésű iratai VP 2097-46, VP 156-1947; VP 201, 1947; VP 398-1949, R 181-1958, R 406,51, R 385-52, R 890, 53, R 4-1954.
118. Ugyanott a becsei járásbíróság R jelzésű iratai R 525-1945.
119. Ugyanott a becsei járásbíróság R jelzésű iratai: R 429-56, R 892-56, R 1083,56, R 50-56, R 325,60, R 71-61.
120. Ugyanott a becsei városi katonai parancsnokság levéltári anyaga a 49-1944. számú okmány.
121. ugyanott, a becsei városi parancsnokság levéltári anyagából a 49-1944. számú okmány.
122. Matuska Márton, említett mű, 189. oldal
123. VTM Levéltári Osztály, levéltári szám 25867.
124. Matuska Márton, említett mű, 188-189. oldal
125. Matuska Márton, említett mű, 174-180. oldal.
126. Radivoj Grujic, Forradalmi mozgalom Péterrévén, Becse 386-387. oldal.

127. Említett mű, 409-410. oldal.
128. Matuska Márton, említett mű, 174-180. oldal.
129. Ugyanott.
130. Cseres Tibor, említett mű, 200-203. oldal.
131. ZTL levéltári becsei kirendeltség, Péterrévére vonatkozó külön iratcsomója, amely az F 1114 3579-45 jelzést viseli.
132. Ugyanez az anyag.
133. Ugyanez az anyag.
134. Ugyanez az anyag.
135. ZTL becsei kirendeltsége, a becsei járásbírótság VP és R jelzésű iratai: VP 1661-1946; VP 8-1947, VP 632-1942, VP 4617-1949, R 190-50, JSZNK Hivatalos Lapja 1951. jan. 17. br. 2-II. szám 4. oldal. R 632-53, R 1-1954, R 5-1954, R 439-1956, R 747-1956, JSZNK Hivatalos Lapja, 1956. nov. 21. 48 szám IV. oldal; R 38-58.
136. Radivoj Grujić, Forradalmi mozgalom Bácsföldváron 1919-1945, Becse 1977.
137. A ZTL becsei kirendeltsége. A becsei járásbírótság R jelzésű anyaga. R 1217-48, R 609-48, R 316-1949, R 189-1950, R 1091-1950, R 1477-1950, R 234, 1952, R 274-1952, R 448-1953, R 214-1954, R 23-1958, R 432-1958, R 601-1958, R 280-1958.
138. Törköly István, Magyar Szó 1991. ápr. 11. „Hogy ugrált a gyermek a hasában, amikor belelőttünk” című cikke. Az említett lap feltüntetett cikke a „Közös íróasztalunk” című rovatban jelent meg.
139. Cseres Tibor, említett mű, 244-247. oldal.
140. A JSZNK Hivatalos Lapjának számai 1952 és 1969 között.
141. A levél postabélyegzőjéről látható, hogy 1991. augusztus 14-én adták fel.
142. VTM levéltári osztály, levéltári szám 25867; Čurčin I. Milorad Filip: Putevima slobode u Ravnici (Szabadság útjai a síkságon) Zsablya, 1974. 102. oldal.
143. Golubovic Zvonimir, említett mű, 231-348. oldal.
144. Cseres Tibor, említett mű, 200-203. oldal
145. Ugyanott.
146. Ugyanott 203-207. oldal
147. Matuska Márton, említett mű, 199-219. oldal.
148. VTM levéltári osztály, az egyik dokumentum, amelynek nincs levéltári száma.
149. VTM, levéltári osztály, levéltári szám 25867.
150. Matuska Márton, említett mű, 199-215. oldal.
151. Újvidéki Történelmi Levéltár (UTL) a zsablyai járásbírótság anyaga R 66-72, R 16-1983. A többi nevet a tartományi, illetve a Szövetségi Hivatalos Lap 1983-ig terjedő számaiból jegyeztük ki. Itt is megemlítenénk, hogy a holtta nyilvánító értesítésekben csak azt tüntették fel, hogy az illető eltűnt, tehát nem tudtuk mindenhol teljes bizonyossággal megállapítani – bár a tévedés lehetősége csekély –, hogy az itt feltüntetett személyek a terror áldozatai lettek, vagy pedig más módon tűntek el.
152. Vajdasági Levéltár. A katonai közigazgatás egyik kimutatását emeltük ki, amelyben az 1944. évi decemberi népszámlálás adatait tüntették fel.
153. E sorok írója akkor Temerinben élt, 15 éves volt, és mint diákot, aki elvégezte a polgári iskola negyedik osztályát, berendelték ideiglenes munkára, a helyinépfel-szabadító bizottsághoz.

154. Szabad Vajdaság, 1945. január 23.
155. Szabad Vajdaság, 1945. jan. 27. IV. oldal.
156. Hoffmann Mária újvidéki nyugdíjas tanítónő nyilatkozata.
157. Teleki Júlia becsei lakos, később szüleitől és ismerőseitől hallotta mindazt, amit e sorok írójának elmondott.
158. Cseres Tibor, említett mű, 211. oldal
159. Matuska Márton, említett mű, 225-234. oldal.
160. A járeki haláltábor elhalálozási könyveinek másolatát a temerini anyakönyvi hivatalban őrzik. Készséggel a rendelkezésünkre bocsátották és ezért külön köszönettel tartozunk.
161. Branko Petronarić: Političke osnove narodne vlasti u Jugoslaviji (A néphatalom politikai alapjai Jugoszláviában) Beograd, 1969. 330-331. oldal.
162. Magyar Szó, 1991. január 11.
163. Matuska Márton, említett mű, 235.
164. A JSZSZK Hivatalos Lapjának 1963. és 1970. év közötti számai.
165. UTL, a titeli járásbíróóság anyaga R 642-52.
166. Kovács János újvidéki nyugdíjas által összegyűjtött adatok.
167. Matuska Márton, említett mű, 248-249.
168. UTL levéltári osztály, levéltári szám: M 28-199
169. Cseres Tibor, említett mű, 207-211. oldal.
170. Vojvodina u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji 47. oldal
171. UTM levéltári szám M Pol-14-79-a
172. Golubović Zvonimir, említett mű, 283-327. oldal
173. Golubović Zvonimir, Zivan Kumanov, említett mű, 518. oldal
174. Ugyanott, 519. oldal
175. UTM, levéltári osztály, levéltári szám 18814
176. Pavle Šosberger, Dnevnik, 1990. dec. 12. II. oldal
177. Matuska Márton, említett mű, 311-313. oldal
178. Mókus Terézia újvidéki lakos visszaemlékezései nyomán.
179. UTL, az újvidéki járásbíróóság VP és R jelzésű iratai: VP 435, 47, VP 494-47, VP 238,47, VP 345, 47, VP 832, 46, VP 2025, 46, VP 510, 46, R 333,50 br 400, 1944 katonai bíróság ítélete 1944. dec. 29. VP 224, 45, F 356, 178 számú doboz, VP 435, 47, VP 768, 1947, VP 800, 47, VP 743, 948. VP 4292, 1948, VP 104, 1948, VP 376, 48, R 291, 48, R 284, 48, R 554, 1948; 448, 1949, R 1245, 1948, R 1285-48, R 448-1949, R br 1285-48, R 930, 1949, R 39-1950, 910, 1949, R 910, 1949, R 935, 1950, 3114, 1950, R 784, 49, GNO, br 8391, 5, R 1724, 52, R 1597, 1952, R 533, 52, R 2285, 52, R 1958, 57, R 2015, 52, R 2077, 52, R 2015, 52, R 518, 55, R 299, 57, R 185, 58 és így tovább.
180. Az újvidéki községi anyakönyvi hivatalban az elhunytak könyvében bejegyzett adatokat néztük át a 80-as évek elejéig, A következő időszakra vonatkozólag már nemigen voltak bejegyzések az eltűntekről.
181. Klibán István, 1957. nov. 30-án nyilvánították holttá és neve a temerini anyakönyvi hivatalban a 83-as szám alatt van bejegyezve.
182. Az újvidéki városi katonai parancsnokság megőrzött fondjában számos dokumentumot találtunk erre vonatkozólag.

183. Az említett fond egyik szám nélküli kimutatása. Ez a lajstrom 1944. nov. 19-én készült el.
184. E sorok frója, jónéhány tanú visszaemlékezései alapján írta le a történeteket. A tanúk visszaemlékezései az események részleteinek leírásában is megegyeznek.
185. A háborús bűnöket kivizsgáló vajdasági bizottság levéltári anyagában jónéhány ilyen tartalmú feljelentés van.
186. Trauer Lászlóval történt beszélgetéseink részleteit itt nem íránk le, de a feljegyzéseket e sorok frója megszerezte, és egy alkalommal talán külön leközzöljük, mert egész magatartása szép példája az emberi humanitásnak a háborús évek napjaiban.
187. Több temerini polgár ilyen nyilatkozatot adott e sorok frójának, de nem mindegyikük nevét tudták megnevezni.
188. Kothai János visszaemlékezései szerint ez egy ideiglenes tízes bizottság volt, amelynek Kmetovics József tekintélyes helybeli iparos volt az elnöke. Kothaj János ugyancsak tagja volt a bizottságnak.
189. Matuska Márton, említett mű, 269-272.
190. Matuska Márton, említett mű, 169-272. oldal.
191. Az adatokat az illető fiától, Józseftől kaptuk, aki még a 60-as években Ausztráliába költözött.
192. Cseres Tibor, említett mű, 194. oldal.
193. Halápi Ádám, temerini nyugdíjas visszaemlékezései nyomán.
194. E sorok frójának visszaemlékezései, aki akkoriban 15 éves volt, és ugyancsak részt vett ebben a munkáscsoportban.
195. Kovács Pál újvidéki nyugdíjas visszaemlékezései. A visszaemlékező a Népfront utca 65. számú épületében lakik.
196. Matuska Márton, említett mű, 272. oldal.
197. Matuska Márton, említett mű, 279. oldal.
198. UTM levéltári osztály, levéltári szám M POL 28-129
199. UTL Az újvidéki második járásbíróóság levéltári anyaga: VP 399-47 az újvidéki első járásbíróóság levéltári anyaga VP 300-1947, R 346-1950, R 796, 1953.
200. Az adatokat az APV és a JSZNK Hivatalos Lapjából szedtük ki, ahol 1951-ig rendszeresen feltüntették az eltűnések okát is.
201. A nem teljes névsor összeállításánál felhasználtuk a temerini anyakönyvi hivatal halotti könyveit is. Az itt dolgozóknak – akik más téren is nagy segítséget nyújtottak – ezért külön is köszönetet mondunk.
202. Sajnos a nyilatkozó, akit e sorok frója egyébként jól ismer, utólagos kérelmére a nevét nem fedhetjük fel.
203. UTL a palánkai járásbíróósági anyag ezt az anyagot ebben az intézetben őrzik, amely azonban rendkívül hiányos. A többi adatot az APV és a JSZNK Hivatalos Lapjában egyes számaiból vettük át, de itt is több esetben csak azt tüntették fel, hogy az illető eltűnt.
204. UTL levéltári osztály, levéltári szám M 28-199
205. UTL levéltári szám 25867
206. A tanú, illetve visszaemlékező, első beszélgetésünk során nem kifogásolta, hogy nevét is megemlítsük, de azután meggondolta a dolgot, és határozottan követelte, hogy nevét hagyjuk ki a szövegből.

207. UTM levéltári szám M 28-199
208. A ZTL becsei kirendeltségen, a szenttamási járásbíróság fondja, VP 990-1946, VP 663,51, VP 320,1951, 615,49, VP 1990,41, R 663,1951, R 415,53, R 415,53,148,53, R 3,54, R 200,54; 1958,54, JSZNK Hivatalos Lapja, 1955 szeptember 7. VIII. oldal, a JSZNK Hivatalos Lapja 1955. október 12, 54.szám IX. oldal, R 520, 1956, a JSZNK Hivatalos Lapja, 156. és 537. szám, II. oldal, R 345,58, R 223, 58, a JSZNK Hivatalos Lajpja 1959. június 24-25 szám VII oldal.
209. Matuska Márton, említett mű, 259-261.
210. VMT, levéltári szám 25827
211. UTL a verbászi járásbíróság megőrzött dokumentumai. Ezenkívül az adatokat az ÁPV és a JSZNK Hivatalos Lapjából vettük át.
212. Matuska Márton, említett mű, 257-258. oldal, UTL a Bácska-Baranyai katonai közigazgatás iratai.
213. Matuska Márton, említett mű 259-261. oldal.
214. Matuska Márton, említett mű, 255-259. oldal.
215. Ugyanott 255-259. oldal
216. Ugyanott.
217. UTL, R 238, 1951, A JSZNK Hivatalos Lapja 1945. dec. 22. 13. IV. oldal. 1955. I. 26. 4. szám VIII. oldal; 1955. IV. 13, 46. szám III. oldal; 1956. VII. 16. 30. szám IV. oldal; 1952. XII. 1. 53. szám, IV. oldal; 1958. II. 12. 56. szám, IV. oldal; 1959. VI. 17. 14. szám, III. oldal; 1957. VII. 1. 26. szám, IV. oldal; 1954, VI. oldal; 1959. XI. 45. szám, IV. oldal; 1960. 7. szám, III. oldal; 1961. 1. szám, III. oldal; 1960, 9. szám, IV. oldal; 1961. VI. 7. 22. szám. 1961. 22. szám, VI. oldal, 1961. XI. 11. 40. szám, III. oldal, 1971. VIII. 12. 35. szám VII. oldal; 1971. IX. 30. 4. szám III. oldal, 1972. IV. 13, 5. oldal. 1972. 1. szám, XIII. oldal, 1977. III. 4. 12. szám, XVII. oldal; R 51-79.
218. Cseres Tibor, említett mű, 220-221. oldal
219. Az 1941. évi őszi, Délvidéken elvégzett összeírás eredménye. Bár minden népet, illetve nemzetet külön feltüntettek, egyes helyeken fel van tüntetve, hogy pravoszláv vallásúak, a nemzeti hovatartozás feltüntetése nélkül.
220. VL a katonai közigazgatás népszámlálási kimutatása
221. Mindkét végzést a JSZSZK Hivatalos Lapjában is megjelentették (1960. III. 30. 13. szám, VIII. oldal). 1965. okt. 13. 46. szám III. oldal
222. A már elhalálozott Tóth Károly és egyes bácsfeketehegyi származású és ma Újvidéken élő nyugdíjasok visszaemlékezése nyomán.
223. VTL Levéltári osztály, levéltári szám 15865.
224. Brindza Károly szabadkai nyugdíjas visszaemlékezései nyomán.
225. A topolyai járásbíróság anyaga R 247-51, a JNSZK Hivatalos Lapja 1954. IX. 9. szám V. oldal.
226. VL, a katonai közigazgatás összeírásának adatai.
227. Cseres Tibor, említett mű, 113-114. oldal.
228. Az egyik, szerencsésen megszabadult áldozat-jelölt visszaemlékezése.
229. Matuska Márton, említett mű, 27-38. oldal.
230. Zombori Történelmi Levéltár, a VAT és a JSZNK Hivatalos Lapjában a holtta nyilvánításokról megjelent adatok.

231. Matuska Márton, említett mű, 58-64. oldal.
232. Zombori Történelmi Levéltár, a zombori második járásbírótság fondja R 505, 1950 a JNSZK Hivatalos Lapja 1956. II. 26. 8. szám VIII. oldal.
233. Lazar Plavšič, Sivac 1579-1979 Újvidék, 1974. 361-362. oldal.
234. Az újvidéki nyugalmazott újságíró sziváci születését, és ő is foglalkozik szülőfalujának történelmével.
235. Matuska Márton, említett mű, 67-74. oldal.
236. Cseres Tibor, említett mű 231. oldal.
237. Zombori Történelmi Levéltár, a zombori járásbírótság fondja a JSZSZK Hivatalos Lapja 1961. VI. 7. 22. szám IV. oldal, 1968. I. 10. 1. szám III. oldal.
238. VTM levéltári osztály, levéltári szám, 25867.
239. VTM levéltári osztály, levéltári szám 25867.
240. VTM levéltári osztály, M29/199.
241. Matuska Márton, említett mű 42-53. oldal.
242. Cseres Tibor, említett mű, 217, 220. oldal.
243. Csoma Mihályné, Feketehegyen élő nyugdíjas visszaemlékezései nyomán.
244. Matuska Márton, említett mű, 42-53. oldal.
245. VTL a katonai közigazgatás egyik szám nélküli kimutatása
246. Zombori történelmi levéltár, a zombori járásbírótság anyaga.
247. Zombori járásbírótság anyaga: 163-1946; 83-1946, 14-1946.
248. Zombori levéltár, zombori járásbírótság anyaga, R 885-51.
249. A JSZNK Hivatalos Lapjának 1974. évi számai
250. Matuska Márton, említett mű, 53-57. oldal.
251. Cseres Tibor, említett mű, 246. oldal.
252. Cseres Tibor, említett mű, 232-233. oldal.
253. VTM levéltári osztály, levéltári szám 25867.
254. Ugyanott.
255. VL a katonai közigazgatás iratai
256. 70 év, a romániai magyarság története. 1919-1989. Budapest 1952. Diószegi László Süle Andrea 490-500. oldal.
257. Új Magyar Levéltár. A VII-es számú minisztertanácsi jegyzőkönyv.
258. Új Magyar Levéltár. A Magyar Minisztertanács 150. számú jegyzőkönyve.
259. Új Magyar Levéltár, a békeelőkészítő osztály iratai között ez a levél is megtalálható.
260. Vajdasági Levéltár, a katonai közigazgatás népszámlálási kimutatása.
261. Stark Tamás: Magyarország II. világháborús embervesztése 3. 259. Budapest, 1989.
262. Nikola L. Gačša: Agrarna reforma u Jugoslaviji 1945-1948. (Agrárreform Jugoszláviában 1945-1948. között) Újvidék 1988, 145-148. oldal.
263. Kardelj, Edvard: Spomini; Boj ta priznanje in neodvisnost nove Jugoslavije 1944-1957. (Državna Založba Slovenije, Ljubljana, 1980.) Magyarul: Küzdelem az új Jugoszlávia elismeréséért és függetlenségéért 1944-1957. Fórum Könyvkiadó, Újvidék 1981. Kardelj szószerint ezt írja: „A Magyarországgal kötendő szerződésről folytatott tárgyalások elsősorban a jóvátételre, valamint a Jugoszláviában élő magyarok egy részének kitelepítésére vonatkoztak. Főleg azért szorgalmaztuk a

magyarok egy részének kitelepítését Vajdaságból, mert ezzel legalizálni akartuk a németek kiutasítását. Valójában kisebb számú vajdasági magyarról volt szó, mindössze 40.000-ról, közülük azonban senki sem hagyta el otthonát. A Magyarországra kirótt jóvátétel nem volt tetemes, meg kell azonban mondanom, hogy a magyarok igen lelkiismeretesen fizették.” (A magyar kiadás 98. oldalán.)

